

RAAP-NOTITIE 4899

Onderzoeksgebied Streperplein te Schaesberg

Gemeente Landgraaf
Archeologisch vooronderzoek: een waarderend
proefsleuvenonderzoek

Archeologisch Adviesbureau

10.000 voor Chr.

3750 voor Chr.

2200 voor Chr.

700 voor Chr.

150 na Chr.

320 na Chr.

250 na Chr.

1650 na Chr.

Colofon

Opdrachtgever: gemeente Landgraaf

Titel: Onderzoeksgebied Streperplein te Schaesberg, gemeente Landgraaf; archeologisch vooronderzoek: een waarderend proefsleuvenonderzoek

Status: eindversie

Datum: 10 september 2014

Auteur: drs. G. Hensen

Projectcode: HEHEE2

Bestandsnaam: NO4899_HEHEE2.docx

Projectleider: drs. G. Hensen

Projectmedewerkers: drs. M.P.J. Janssens & M.A.H. Lipsch

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer: 61426

Bewaarplaats documentatie: RAAP Zuid-Nederland

Autorisatie: drs. M.P.J. Janssens

Bevoegd gezag: gemeente Landgraaf

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

Leeuwendeldseweg 5b

1382 LV Weesp

Postbus 5069

1380 GB Weesp

telefoon: 0294-491 500

telefax: 0294-491 519

E-mail: raap@raap.nl

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2014

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van de gemeente Landgraaf heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 6 mei 2014 een inventariserend veldonderzoek in de vorm van proefsleuven uitgevoerd in verband met bouwwerkzaamheden aan het Streperplein in Schaesberg in de gemeente Landgraaf. Het onderzoeksgebied ligt op een afbraakwand, omgeven door droogdalen. In de onmiddellijke omgeving zijn verschillende vindplaatsen bekend uit de perioden Neolithicum t/m Vroege Bronstijd, Romeinse tijd en Volle-Late Middeleeuwen. Op basis van het vooronderzoek (landschappelijke ligging, historisch en huidig grondgebruik en bekende vindplaatsen in de omgeving) geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars (Laat Paleolithicum-Mesolithicum) en voor vindplaatsen van landbouwers (Neolithicum t/m Nieuwe tijd).

Het onderzoeksgebied is onderzocht door middel van twee proefsleuven met een totale oppervlakte van circa 180 m² (10% dekkingsgraad). De bodem bestaat uit intacte radebrikgronden die afgedekt zijn door colluvium en een recent ophogingspakket. Het recente ophogingspakket is afkomstig van de sloop van een voormalige muziekschool met parkeerplaats. Tijdens het onderzoek zijn geen archeologische sporen en vondsten aangetroffen. Daarom is vervolgonderzoek niet noodzakelijk en kan het onderzoeksgebied voor ontwikkeling worden vrijgegeven.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	4
1 Inleiding	5
1.1 Administratieve gegevens	5
1.2 Aanleiding en doelstelling	5
1.3 Randvoorwaarden	5
2 Voorgaand onderzoek	6
3 Doel van het onderzoek	8
4 Methoden	11
5 Resultaten	12
5.1 Fysisch geografisch onderzoek	12
5.2 Archeologie	13
6 Conclusies en aanbevelingen	14
6.1 Conclusies	14
6.2 Selectieadvies	15
6.3 Aanbevelingen	16
Literatuur	17
Gebruikte afkortingen	17
Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen	18
Bijlage 1: Kolomprofielen	24
Bijlage 2: Sporenlijst	27

1 Inleiding

1.1 Administratieve gegevens

- *locatie*: plangebied Streperplein te Schaesberg (figuur 1); het onderzoeksgebied betreft het zuidelijke deel van het plangebied. Alleen in deze zone vindt verstoring plaats.
 - *plaats*: Schaesberg
 - *gemeente*: Landgraaf
 - *provincie*: Limburg
 - *toponiem*: Streperplein/Heerlenseweg 142
 - *oppervlakte plangebied*: 3.255 m²
 - *oppervlakte onderzoeksgebied*: 1.835 m²
 - *kaartblad topografische kaart van Nederland, schaal 1:25.000*: 62B
 - *hoekpunten plangebied (X/Y)*:

zuidwest:	199064/323383
zuidoost:	199105/323404
noordwest:	199044/323413
noordoost:	199081/323439
- *bevoegde overheid*: gemeente Landgraaf
- *onderzoekskader*: AMZ-proces
- *datum veldonderzoek*: 06 mei 2014
- *beheer en plaats documentatie*: archief RAAP-Zuid
- *ARCHIS-vondstmeldingsnummer*: niet van toepassing
- *ARCHIS-waarnemingsnummer*: niet van toepassing
- *ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer*: 61426

1.2 Aanleiding en doelstelling

In het plangebied zijn bodemingrepen gepland die mogelijk bedreigend zijn voor eventuele archeologische resten. In het kader van de Archeologische Monumenten Zorg is volgens het door de bevoegde overheid goedgekeurde Programma van Eisen (PvE; Janssens, 2014) een inventariserend veldonderzoek (waarderende fase) door middel van proefsleuven uitgevoerd. Het doel van dit onderzoek was het toetsen en aanvullen van de gespecificeerde archeologische verwachting met het betrekking tot het onderzochte plangebied, waarbij de waardering (fysieke en inhoudelijke kwaliteit) van eventuele vindplaatsen voorop stond.

1.3 Randvoorwaarden

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de normen van de archeologische beroepsgroep (zie artikel 24 van het Besluit archeologische monumentenzorg). De Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.3), beheerd door de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; www.sikb.nl), geldt in de praktijk als richtlijn. RAAP beschikt over een opgravingsvergunning,

verleend door de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Voorafgaand aan de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek is, conform de KNA een PvE opgesteld (Janssens, 2014). Dit PvE dient als leidraad voor het onderzoek. Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

Archeologische perioden			
Tijdperk			Datering
Recente tijd			1945
Nieuwe tijd	C		1850
		B	1650
		A	1500
Middeleeuwen	Laat	B	1250
		A	1050
	Vroeg	D: Ottoonse tijd	900
		C: Karolingische tijd	725
		B: Merovingische tijd	525
		A: Volksverhuizingstijd	450
Romeinse tijd	Laat		270
		Midden	70 na Chr.
		Vroeg	15 voor Chr.
Prehistorie	IJzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum (Nieuwe Steentijd)	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum (Midden Steentijd)	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum (Oude Steentijd)	Laat	12.500
		Jong B	16.000
		Jong A	35.000
		Midden	250.000
		Oud	

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

2 Voorgaand onderzoek

In het plangebied heeft een bureau- en een booronderzoek plaatsgevonden (Vanderbeken, Emaus & Helmich, 2004). Omdat dit vooronderzoek reeds van 2004 dateert, is bij het opstellen van het PvE in januari 2014 een quick scan uitgevoerd om te kijken of er nog nieuwe historische en archeologische informatie bekend is. Hiervoor is een gebied in een straal van circa 1 km rond het onderzoeksgebied onderzocht.

Het onderzoeksgebied ligt volgens de Maasterrassenkaart op de rand van het erosiebekken van Heerlen (Stiboka/RGD, 1989b: grijs). Op de geomorfologische kaart bevindt het onderzoeksgebied zich op een lösshelling, meer bepaald een afbraakwand (Sticht Stiboka/RGD, 1989a: code 13/12A2). In de omgeving liggen kleinere delen plateauterras (relatief vlak terrein dat niet geërodeerd is) en droogdalen (resp. codes 8D4 en 15/14S3). Op de bodemkaart is de bodem niet gekarteerd, maar direct aansluitend komen bergbrikgronden voor (Stiboka, 1990: code Blb6). Op een afbraakwand, waar sprake kan geweest zijn van enige erosie, kunnen dergelijke tot op de briklaag afgetopte bodems ook verwacht worden.

Omdat in de boorstaten van het vooronderzoek geen eenduidige beschrijving en interpretatie van de verschillende horizonten is gegeven, is moeilijk vast te stellen welk bodemtype in het onderzoeksgebied voorkomt (Vanderbeken, Emaus & Helmich, 2004). Er lijkt in bijna alle boringen onder een dun ophogingspakket van (bouw)zand (dat in verband staat met de sloop van de muziekschool) sprake te zijn van een pakket colluvium. Hierop wijzen de grijze kleur, de zandigere textuur en de bijmenging van houtskoolspikkels, puin en sintels. In het onderzoeksgebied zou de primaire löss zich dan bevinden op 90 tot 140 cm -Mv.

Het terrein is volgens historisch kaartmateriaal in de 19e eeuw ontgonnen als akkerland. Het lag op de rand van het Schaesberger Bosch, ook wel Streperbos genoemd. Toponiemen die hier aangegeven zijn, zijn Kerch Veldgen (Kerkveldje) en In de Pas. Tussen 1925 en 1937 wordt het terrein bebouwd (muziekschool op het noordelijke deel van het perceel; het zuidelijke deel blijft onbebouwd), al valt bebouwing van voor circa 1811-1832 (van voor de oudste historische kaarten uit het begin van de 19e eeuw) niet uit te sluiten. In 2004 is de muziekschool gesloopt. Binnen een straal van 1 km rond het onderzoeksgebied liggen verschillende waarnemingen uit de perioden Neolithicum t/m Vroege Bronstijd, Romeinse tijd en Volle tot Late Middeleeuwen (Janssens, 2014). Op basis van de landschappelijke ligging, het historisch en huidig grondgebruik en de bekende vindplaatsen in de omgeving, geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars (Laat Paleolithicum-Mesolithicum) en vindplaatsen van landbouwers (Neolithicum t/m Nieuwe tijd).

Op basis van de bevindingen van het vooronderzoek werd geadviseerd om in het zuidelijke deel van het plangebied (= onderhavig onderzoeksgebied) de aard, kwaliteit en omvang van (mogelijk aanwezige) archeologische resten middels een proefsleuvenonderzoek nader te onderzoeken. Het bevoegd gezag (gemeente Landgraaf) heeft dit advies overgenomen.

3 Doel van het onderzoek

Het voornaamste doel van het proefsleuvenonderzoek is het toetsen en aanvullen van de gespecificeerde archeologische verwachting met betrekking tot het onderzochte gebied, waarbij het in eerste instantie gaat om het (al dan niet) vaststellen van de aanwezigheid van archeologische grondsporen. Teneinde een goed afgewogen beslissing (selectiebesluit) door het bevoegd gezag mogelijk te maken, dient het onderzoek zicht tevens te richten op aanvullende aspecten ten aanzien van de archeologische grondsporen/resten. In het PvE (Janssens, 2014) zijn hiervoor specifieke onderzoeksvragen geformuleerd die door middel van het proefsleuvenonderzoek beantwoord dienen te worden.

Bodemopbouw en landschap

1. Wat zijn de landschappelijke kenmerken van het onderzoeksgebied (reliëf, hellingsgraad, afstand tot water e.d.)?
2. Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van processen van erosie, laterale verplaatsing, afdekking? Zijn er fases te onderscheiden in het colluvium? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering? Heeft tussen de onderscheiden fases bodemvorming plaats gevonden? Op welke diepte begint de ontcalcite löss?
3. Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Is er sprake van loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen? Wat zijn de kenmerken van de stratigrafische eenheden en wat is de datering? Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?
4. Is er sprake van (sub)recente (onder subrecent wordt verstaan: na circa 1900; onder recent wordt verstaan: na circa 1950) verstoring en postdepositionele processen?

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

5. Indien het onderzoek **geen** archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijv. alleen losse vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven? Is sprake van:
 - Verstoring van antropogene of natuurlijke aard?
 - Beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, methodische, technische, logistieke of personele beperkingen, weersomstandigheden, terreinomstandigheden (zoals huidig gebruik)?
 - Of is er sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik?
 - Of van een combinatie van genoemde factoren?

Indien het onderzoek **wel** archeologische fenomenen heeft opgeleverd: hoe kan de vindplaats beschreven en geïnterpreteerd worden? Houd daarbij rekening met de volgende punten.

Sporen en structuren

6. Welke **sporen** zijn te onderscheiden en wat is de vorm, diepte, lengte, breedte, textuur, kleur, vulling?¹ Wat is de aard en/of de functie van de sporen? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de sporen? Waarop is de datering gebaseerd? In welke mate zijn lagen en sporen op vlakken te koppelen aan profielen?
7. Welke **structuren** zijn te onderscheiden?² (Indien mogelijk) wat is het complextype, de constructiewijze en/of de plattegrond en/of het type van de structuren? Wat is de relatieve en/of absolute datering van de structuren?
8. Indien **graven** worden gevonden: is sprake van enkele individuele graven of een grafveld? Wat is de aard, conservering en datering van de graven? Wat kan worden gezegd over de locaties van begravingen ten opzichte van gelijktijdige en niet-gelijktijdige bewoning (indien dateringen dit mogelijk maken)?
9. Zijn er aanwijzingen voor een **Romeinse weg** naast of onder de huidige Heerlenseweg? Wat is de diepteligging, de dikte van het wegdek en de horizontale begrenzing? Waaruit is het wegdek opgebouwd? Zijn er flankerende greppels aanwezig langs het wegtracé en/ of langs eventuele voetgangers- of bermstroken (zie ook onderzoeksmeldingsnr. 31734)?
10. Welke fasering (relatieve en absolute datering) is in de vindplaats als geheel aan te brengen?

Vondsten en paleo-ecologische resten

11. Welke mobiele vondsten zijn gedaan? Om welke materialen, soorten, typen, functies, aantallen, gewichten gaat het en uit welke context komen de vondsten?³ Wat is de datering van de vondsten en waarop is de datering gebaseerd?
12. In welke mate dragen zij bij aan de datering van lagen, sporen, structuren, sites e.d.? In welke mate bevinden vondsten zich in primaire positie en in welke mate gaat het om vondsten zonder context? Welke conclusies zijn te trekken uit de fragmentatiegraad en de mate van conservering of verwerking van objecten?
13. Welke informatie geven de mobiele vondsten over de materiële cultuur, de economie en functie van de vindplaats, status, welvaart, werkzaamheden en culturele betrekkingen van de bewoners?
14. (Indien aanwezig) wat is de aard en conservering van paleo-ecologische resten?⁴ In welke mate en in welke context zijn ze aangetroffen? Welke betekenis ontleen zij of geven zij aan deze context? Wat is de datering van de paleo-ecologische resten en waarop is de datering gebaseerd? In welke mate dragen zij bij aan de datering van sporen, lagen, structuren, sites e.d.? Welke informatie geven zij over landschap en vegetatie, voedsel economie, verwerving en toepassing van organisch materiaal?

¹ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

² Onder structuren worden verstaan al dan niet volledige plattegronden van houten gebouwen of constructies, resten van stenen gebouwen en karakteristieke, functioneel te onderscheiden grondsporen, zoals hutkommen, waterputten, graven, etc.

³ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

⁴ Deze vraag wordt in een tabel (bijlage) met toelichtende tekst in het rapport beantwoord.

Waardebepaling

15. In welke mate zijn de archeologische kenmerken van de locatie zichtbaar of herkenbaar en in welke mate is er sprake van belevingswaarde?
16. Wat is de fysieke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen? Welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het onderzoeksgebied?
17. Wat is de inhoudelijke kwaliteit van de aangetroffen fenomenen en welke verschillen zijn er ten aanzien van dit aspect binnen het onderzoeksgebied?
18. Waar en in welke mate is deze locatie geschikt voor paleo-ecologisch en natuurwetenschappelijk onderzoek? Welke methoden zijn het meest kansrijk?
19. Welke waarde is er samenvattend te geven aan het onderzoeksgebied en de daarin te onderscheiden delen (binnen verticale en/of horizontale grenzen; complextypen, periode, sites)? Beschrijf en beredeneer de verschillen in waarde.

Conclusie, evaluatie, aanbevelingen

20. Is er een verwachting dat buiten het nu onderzochte gebied nog resten van deze vindplaats aanwezig zijn en wat is de verwachting over de fysieke en inhoudelijke kwaliteit daarvan?
21. Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van onderzoek in de omgeving of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?
22. In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?
23. In welke mate heeft dit onderzoek bij kunnen dragen aan de bovengenoemde centrale vraag en aan onderzoeksthema's uit de NOaA en andere onderzoeksagenda's? In welke mate heeft dit onderzoek in een datalacune kunnen voorzien? Hoe is het kennisrendement te omschrijven?
24. Welke strategische en methodische aanbevelingen kunnen worden gegeven voor vervolgonderzoek?

4 Methoden

Plaatsing, aantal en afmetingen

De proefsleuven zijn conform het PvE parallel aan elkaar en noordwest-zuidoost georiënteerd aangelegd (figuur 2). De proefsleuven liggen wel korter bij elkaar en meer naar het noorden dan in het PvE staat aangegeven, vanwege de talrijke bomen in het onderzoeksgebied (figuur 3). In totaal is 180 m² proefsleufoppervlak aangelegd; dit is een dekkinggraad van 10%.

Opgravingsvlakken en profielen

In beide proefsleuven is met een graafmachine op rupsbanden en met een gladde bak één opgravingsvlak aangelegd in de top van de Bt-horizont. De diepte van de sleuven varieerde van circa 1,70 tot 2,25 m -Mv (circa 145,65 tot 146,56 m +NAP). De vlaktekeningen zijn digitaal vervaardigd met behulp van een GPS. Dit omvat het digitaal inmeten van sporen/lagen, spoornummers, kolomprofielen, vlakhoogten (ingemeten in één raai centraal in de put) en maaiveldhoogten. De hoogte van de aangelegde vlakken is ingemeten ten opzichte van NAP.

Voor de plaatselijke gelaagdheid zijn de spoornummers 6000, 7000, 7001, 8000, 9001 en 9002 (natuurlijke lagen) alsmede 9000, 9999 en 10000 (antropogene lagen) gereserveerd. De beschrijving en interpretatie van sporen en lagen is opgenomen in de RAAP-database.

In de proefsleuven zijn om de circa 10 m kolomprofielen beschreven vanaf het maaiveld in het RAAP bodembeschrijvingssysteem (Deborah), geïnterpreteerd en ingemeten (met X-, Y- en Z-coördinaat). De nummering van de kolomprofielen gebeurde als volgt: het eerste cijfer duidt de put aan, het tweede cijfer de zijde (1= noord, 2= oost, 3= zuid, 4= west) en het laatste cijfer het volgnummer. In totaal zijn zes kolomprofielen gedocumenteerd.

Afwerking en behandeling van sporen en vondsten

Er zijn geen archeologische sporen en vondsten aangetroffen.

5 Resultaten

5.1 Fysisch geografisch onderzoek

De bodemopbouw in het onderzoeksgebied is aan de hand van zes kolomprofielen bestudeerd (bijlage 1). De locaties van de kolomprofielen staan afgebeeld op figuur 2. Het bodemprofiel wordt besproken aan de hand van kolomprofiel 121 (figuur 4).

De bodem in het onderzoeksgebied bestaat van boven naar beneden overwegend uit:

- een ophoogpakket bestaande uit geel bouwzand (figuur 4: S10000) met een dikte van circa 20 tot 50 cm, vermengd met zwarte sintels en puin. Ter hoogte van kolomprofiel 243 is dit pakket geroerd met de recente bouwvoor en heeft hier een dikte van circa 1 m. De verstoring is onder meer veroorzaakt door de aanleg van (oude) leidingen.
- een donker(blauw)grijze, recente bouwvoor (figuur 4: S9000). Deze bestaat uit sterk zandige, zwak humeuze leem en heeft een dikte van 10 tot 40 cm (30 tot 42 cm -Mv).
- een pakket colluvium (figuur 4: S9001) met een dikte van circa 50 tot 80 cm (tot een diepte variërend van circa 90 tot 180 cm -Mv). Dit colluvium is lichtbruin met enkele houtskoolspikkels en gele vlekjes. Er zijn geen vondsten in aangetroffen.
- een vermoedelijk tweede pakket lichtbruin colluvium met witte vlekjes (figuur 4: S9002). Het is niet uitgesloten dat het om een oude A-horizont gaat, maar dit kon in het veld niet met zekerheid vastgesteld worden. Waarschijnlijk gaat het toch om een tweede pakket colluvium omdat de grens met de onderliggende E-horizont vrij scherp is. De witte vlekjes wijzen op beginnende bodemvorming. Het pakket was eveneens vrij schoon en minder dik dan S9001 (circa 15 tot 36 cm, diepte circa 126 tot 151 cm -Mv). Alleen in het noordelijke deel van put 2 reikt deze laag tot circa 206 cm -Mv.
- een lichtgrijswitte E-horizont (figuur 4: S8000) tot circa 156 - 174 cm -Mv. Uit deze laag zijn de kleideeltjes uitgespoeld en in de onderliggende Bt-horizont ingespoeld.
- de Bt-horizont bestaat uit een circa 10 tot 20 cm dikke, paarsbruine en stugge leem (figuur 4: S7000) om vervolgens geleidelijk over te gaan in een roodbruine, eveneens stugge Bt-horizont (figuur 4: S7001). In deze tweede laag was het mangaan minder aanwezig. In beide horizonten zijn krimpstreken duidelijk zichtbaar (figuur 5). De Bt-horizont heeft een totale dikte van 40 tot 45 cm.
- tot slot tekent zich op een diepte variërend van circa 178 tot 205 cm -Mv de BC-horizont af. Deze is lichtbruin met gele zandige vlekjes. De C-horizont is niet bereikt vanwege veiligheidsredenen.

Omdat de E-horizont in nog nagenoeg alle kolomprofielen aanwezig is, kan de bodem geïnterpreteerd worden als een radebrikgrond. Alleen ter hoogte van kolomprofiel 123 was het volledige profiel verstoord door de bouw en sloop van de voormalige muziekschool. In het vlak is hier ook net de hoek van bouw/slooppoot aangesneden (figuur 2).

5.2 Archeologie

5.2.1 Grondsporen

Tijdens het onderzoek zijn in totaal vier natuurlijke bodemlagen, twee natuurlijke verstoringen twee recente verstoringen en een ophogingslaag gedocumenteerd (bijlage 2). De bodem is in § 5.1 reeds uitgebreid besproken. Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen. De verwachte Romeinse weg, parallel aan de Heerlenseweg, is eveneens niet gevonden.

5.2.2 Vondsten

Tijdens het onderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

5.2.3 Conclusie

Omdat geen archeologische sporen en vondsten zijn aangetroffen en dus ook geen vindplaats, kan geen waardering plaatsvinden volgens de waarderingstabel uit de vigerende versie van de KNA.

6 Conclusies en aanbevelingen

Omdat tijdens het onderzoek geen archeologische sporen en vondsten zijn aangetroffen, kunnen de vragen 6 t/m 20, 23 en 24 niet beantwoord worden. Deze komen te vervallen. In § 6.1 worden de conclusies gegeven in de vorm van de antwoorden op de (overige) specifieke onderzoeksvragen (zie hoofdstuk 3) uit het PvE (Janssens, 2014).

6.1 Conclusies

1. *Wat zijn de landschappelijke kenmerken van het onderzoeksgebied (reliëf, hellingsgraad, afstand tot water e.d.)?*

Het plangebied ligt op een afbraakwand, omgeven door droogdalen. Het kortst bij gelegen droogdal bevindt zich circa 100 m ten westen van het plangebied. Omdat droogdalen in het verleden meer watervoerend zijn geweest dan oorspronkelijk gedacht werd, hebben ze vermoedelijk een rol gespeeld in de watervoorziening van vindplaatsen uit de omgeving van het onderzoeks- en plangebied.

2. *Hoe is de opbouw van het profiel in bodemkundige zin? Is er sprake van processen van erosie, laterale verplaatsing, afdekking? Zijn er fases te onderscheiden in het colluvium? Wat zijn de onderscheidende kenmerken daarvan en wat is de waarschijnlijke datering? Heeft tussen de onderscheiden fases bodemvorming plaats gevonden? Op welke diepte begint de ontkalkte löss?*

In het onderzoeksgebied zijn intacte radebrikgronden aangetroffen die afgedekt zijn door colluvium. Binnen het colluvium konden twee fasen onderscheiden worden, maar door gebrek aan vondsten konden deze niet gedateerd worden. Het onderste pakket colluvium bevatte witte vlekken, wat op beginnende bodemvorming wijst. De ontkalkte löss is vanwege veiligheidsredenen niet vastgesteld.

3. *Hoe is de stratigrafie in antropogene zin? Is er sprake van loopvlakken, ophogingslagen of cultuurlagen? Wat zijn de kenmerken van de stratigrafische eenheden en wat is de datering? Wat was (waarschijnlijk) het niveau van het maaiveld in de onderscheiden archeologische perioden?*

De radebrikgronden en het colluvium zijn door een recent ophogingspakket afgedekt. Dit pakket hangt samen met het feit dat in het plan- en onderzoeksgebied een reeds gesloopte muziekschool met parkeerplaats heeft gestaan. In het meest noordelijke deel van put 1 was het profiel compleet verstoord. Hier begint de bouwput van de gesloopte muziekschool.

4. *Is er sprake van (sub)recente (onder subrecent wordt verstaan: na circa 1900; onder recent wordt verstaan: na circa 1950) verstoring en postdepositionele processen?*

Zie het antwoord op onderzoeksvraag 3.

Sporen, structuren, vondsten en paleo-ecologische resten

5. *Indien het onderzoek **geen** archeologische fenomenen oplevert of categoriaal beperkte (bijv. alleen losse vondsten), welke verklaring is hiervoor te geven? Is er sprake van:*

- *verstoring van antropogene of natuurlijke aard?*
- *beperking van de archeologische waarnemingsmogelijkheden door bodemprocessen, methodische, technische, logistieke of personele beperkingen, weersomstandigheden, terreinomstandigheden (zoals huidig gebruik)?*
- *of is er sprake van aantoonbare afwezigheid van bewoning en/of actief landgebruik?*
- *of van een combinatie van genoemde factoren?*

In het plangebied zijn intacte bodems aangetroffen. Behalve de verstoring in het noordelijke deel van put 1 hebben de overige verstoringen, zoals de aanleg van leidingen, geen invloed gehad op het onderliggende bodemprofiel. De afwezigheid van archeologische sporen en vondsten is dus te verklaren doordat de mens nooit in het onderzoeksgebied heeft gewoond of nooit bezocht heeft.

21. *Hoe verhouden de conclusies zich tot de resultaten van onderzoek in de omgeving of andere bekende gegevens? In welke mate wijkt de geconstateerde waarde af van de eerder toegekende waarde of van de gespecificeerde verwachting?*

Op basis van de landschappelijke ligging, het historisch en huidig grondgebruik en de bekende vindplaatsen in de omgeving, gold voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen van jager-verzamelaars (Laat Paleolithicum-Mesolithicum) en voor vindplaatsen van landbouwers (Neolithicum t/m Nieuwe tijd). Vanwege het ontbreken van archeologische sporen en vondsten kan deze verwachting bijgesteld worden naar een lage archeologische verwachting.

22. *In welke mate zijn de gehanteerde strategieën en methoden effectief geweest? Indien het onderzoek niet volgens plan kon worden uitgevoerd, om welke reden en op welke wijze is van het PvE afgeweken?*

In het onderzoeksgebied stonden zeer veel kleine en enkele dikke bomen, waardoor de sleuven niet helemaal conform PvE zijn aangelegd. De sleuven lagen circa 10 m korter bij elkaar, waardoor de spreiding over het terrein niet gelijkmatig was. Er is echter nog 10% van het onderzoeksgebied onderzocht, wat nog ruimschoots voldoende is om een betrouwbare uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische vindplaatsen.

6.2 Selectieadvies

Op basis van het uitgevoerde onderzoek stelt RAAP Archeologisch Adviesbureau dat er geen sprake is van een behoudenswaardige vindplaats.

6.3 Aanbevelingen

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat bij de bestaande planvorming geen waardevolle archeologische resten verstoord zullen worden. Er gelden zodoende geen restricties ten aanzien van de verdere planvorming.

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek neemt de gemeente een selectiebesluit (regio-archeoloog Parkstad, contactpersoon: H. Vanneste).

Literatuur

- Berg, M.W. van den**, 1989. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting op kaartblad 59 Genk, 60 Sittard, 61 Maastricht, 62 Heerlen*. Staring Centrum/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Deeben, J.H.C. (red.)**, 2008. De Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW), derde generatie. *Rapportage Archeologische Monumentenzorg 155*. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort (info: www.cultureelerfgoed.nl).
- Janssens, M.**, 2014. Programma van Eisen proefsleuvenonderzoek Heerlenseweg/Streperplein te Schaesberg, gemeente Landgraaf. *RAAP-PvE 1294*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Weesp.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- Stiboka**, 1990. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 61-62 West en Oost Maastricht-Heerlen*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka/RGD**, 1989a. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 59 Genk, 60 Sittard, 61 Maastricht, 62 Heerlen*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Stiboka/RGD**, 1989b. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000. Maasterrassen en hellingklassen. Blad 59 Genk, 60 Sittard, 61 Maastricht, 62 Heerlen*. Stichting voor Bodemkartering/Rijks Geologische Dienst, Wageningen/Haarlem.
- Vanderbeken, T., A. Emaus & C. Helmich**, 2004. Inventariserend Veldonderzoek. Heerlenseweg 42 te Landgraaf. Vm. Muziekschool. *Synthesgra Projectnummer 174128*. Synthesgra, Weert.

Gebruikte afkortingen

ARCHIS	ARChEologisch Informatie Systeem
GPS	Global Positioning System
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-Mv	beneden maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PvE	Programma van Eisen
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Overzicht van figuren, tabellen en bijlagen

Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied (rode lijn); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten proefsleuvenonderzoek.

Figuur 3. Impressie van het onderzoeksgebied. De foto is genomen vanuit het noordoosten.

Figuur 4. Kolomprofiel 121. Voor de beschrijving van de sporen wordt verwezen naar bijlage 2.

Figuur 5. Impressie van het vlak in put 1. De krimpscheuren zijn duidelijk zichtbaar.

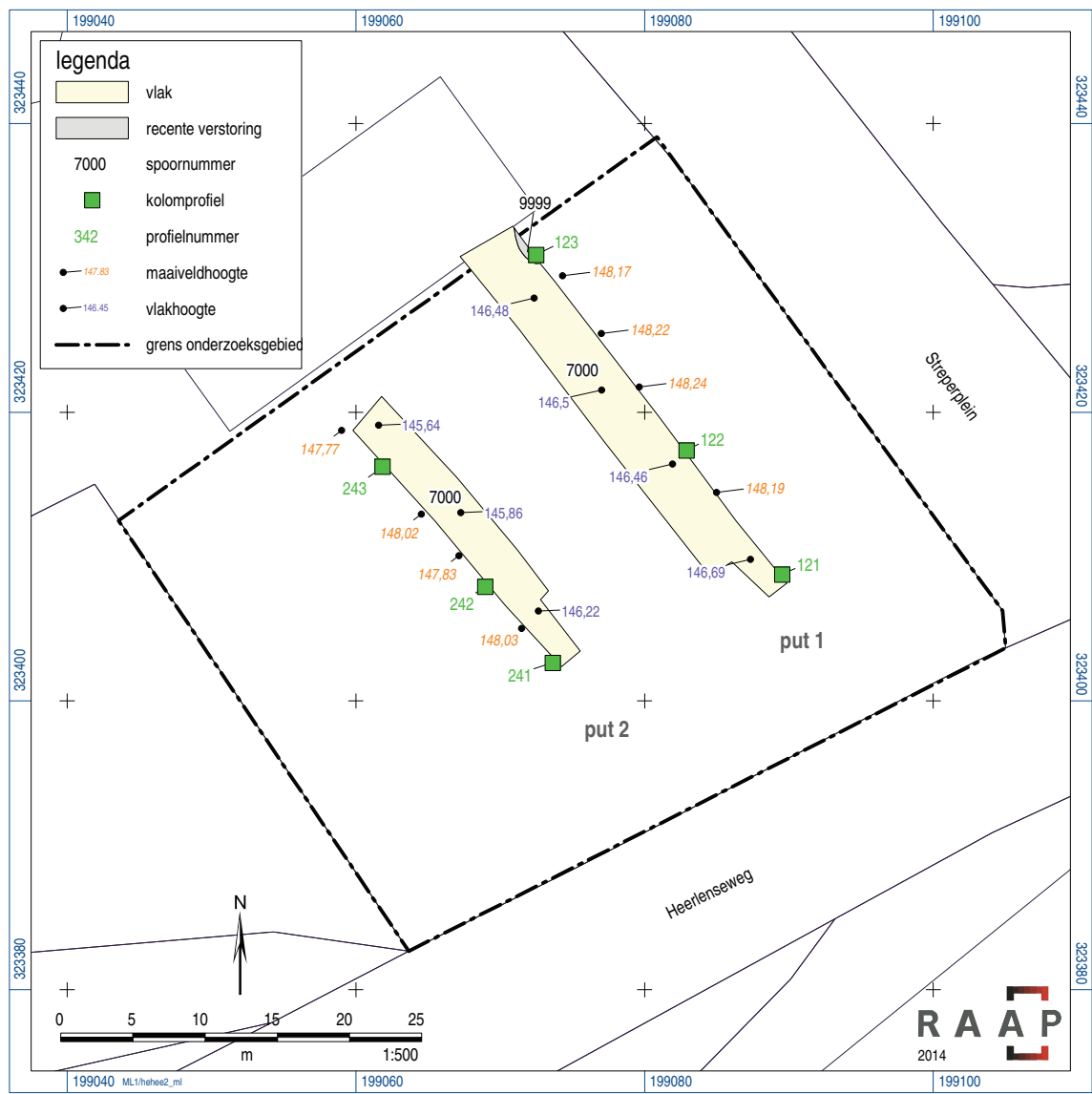
Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Kolomprofielen.

Bijlage 2. Sporenlijst.

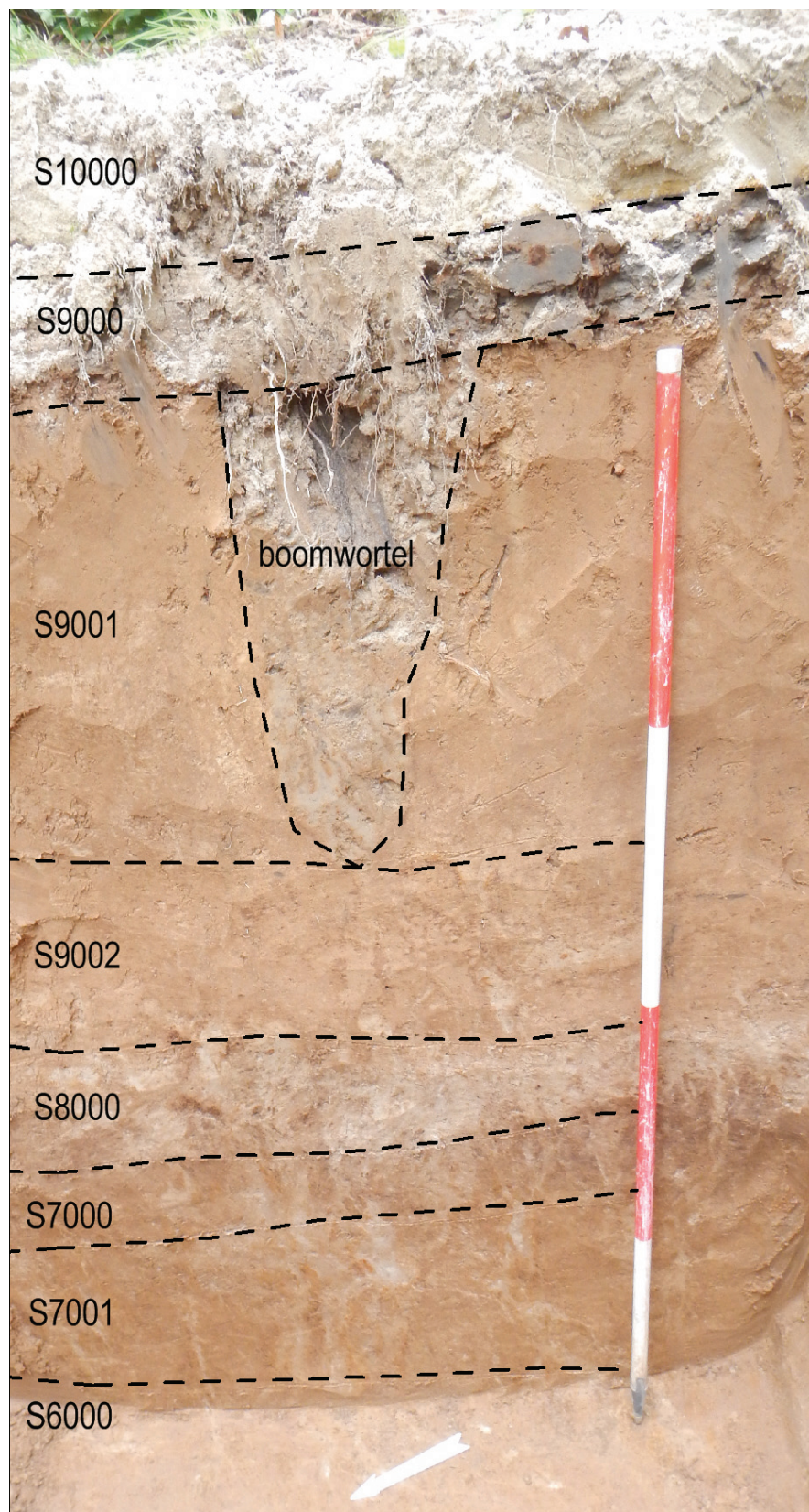
Figuur 1. Ligging onderzoeksgebied (rode lijn); inzet: ligging in Nederland (ster).

Figuur 2. Resultaten proefsleuvenonderzoek.

Figuur 3. Impressie van het onderzoeksgebied. De foto is genomen vanuit het noordoosten.

Figuur 4. Kolomprofiel 121. Voor de beschrijving van de sporen wordt verwezen naar bijlage 2.

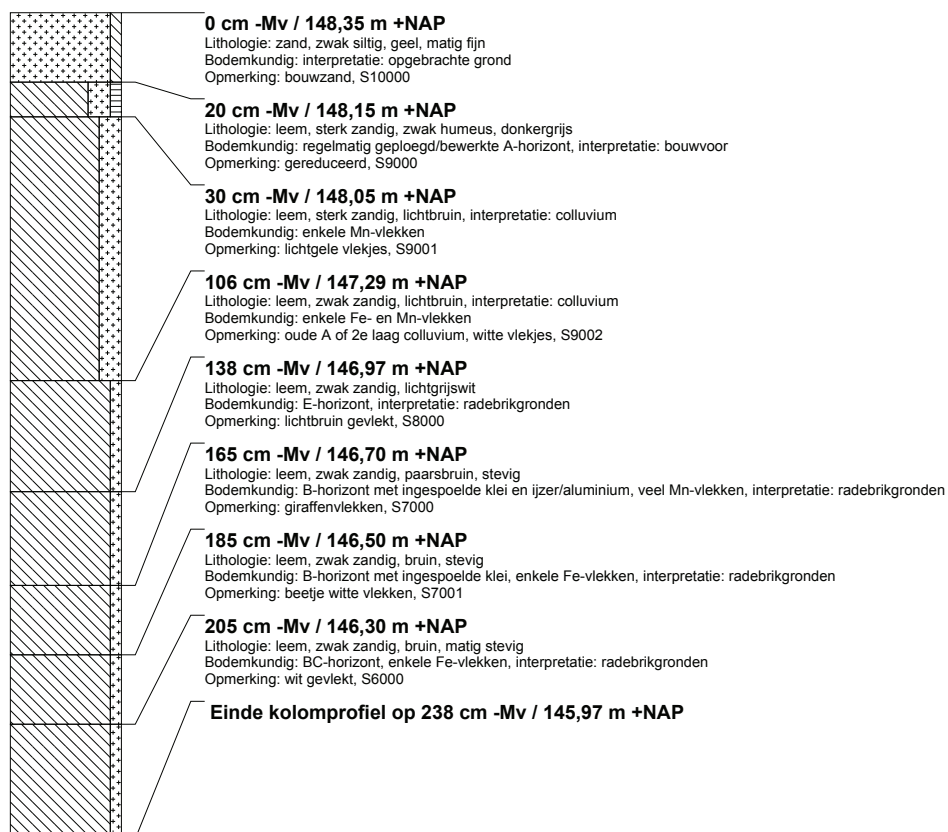

Figuur 5. Impressie van het vlak in put 1. De krimpscheuren zijn duidelijk zichtbaar.

Bijlage 1: Kolomprofielen

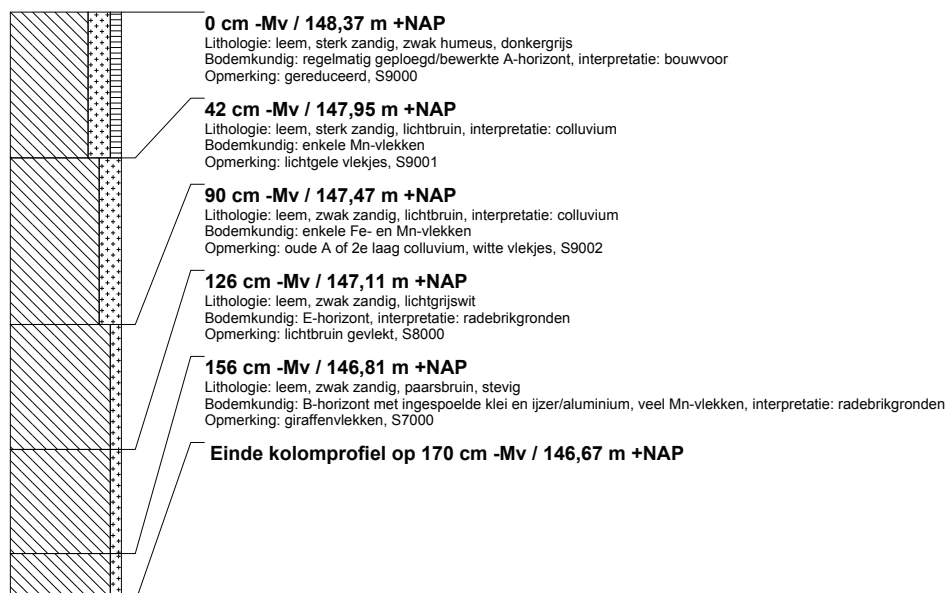
kolomprofiel: HEHEE2-121

beschrijver: MJ, datum: 6-5-2014, X: 199.090,13, Y: 323.409,34, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 148,35, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

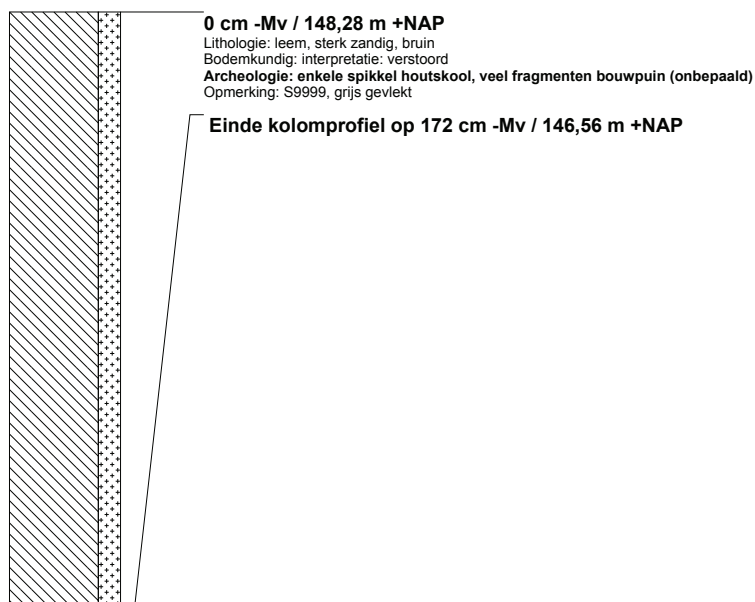
kolomprofiel: HEHEE2-122

beschrijver: MJ, datum: 6-5-2014, X: 199.082,72, Y: 323.417,27, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 148,37, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

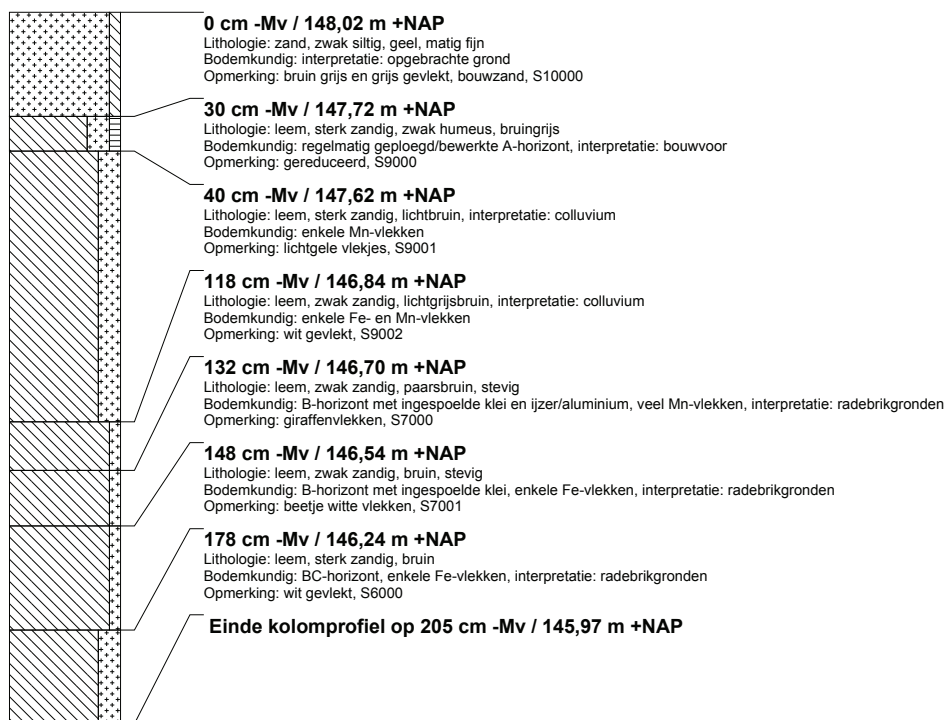
kolomprofiel: HEHEE2-123

beschrijver: GH, datum: 6-5-2014, X: 199.072,70, Y: 323.431,02, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 148,28, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

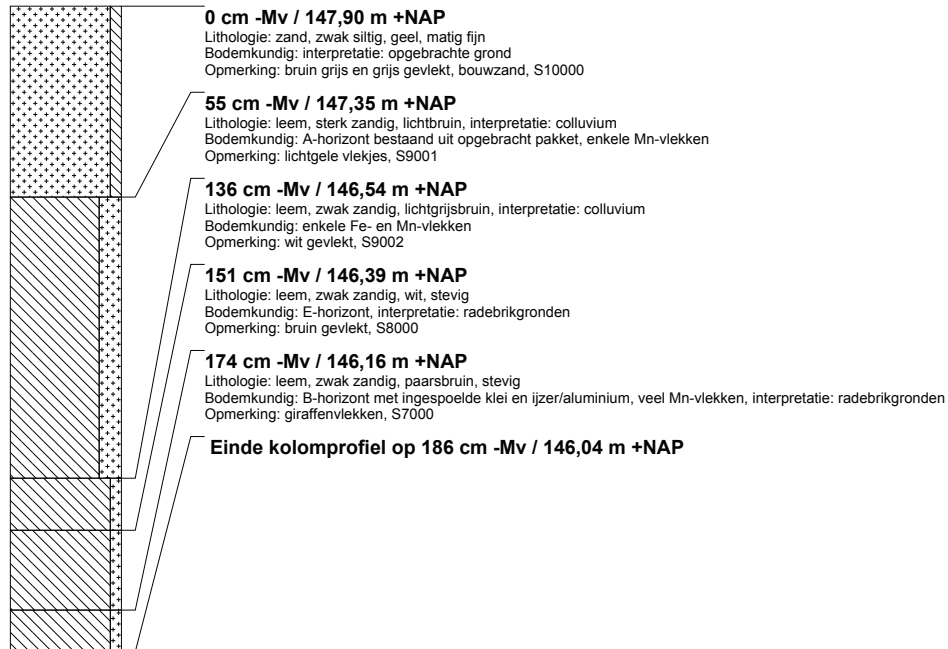
kolomprofiel: HEHEE2-241

beschrijver: MJ, datum: 6-5-2014, X: 199.073,58, Y: 323.402,63, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 148,02, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

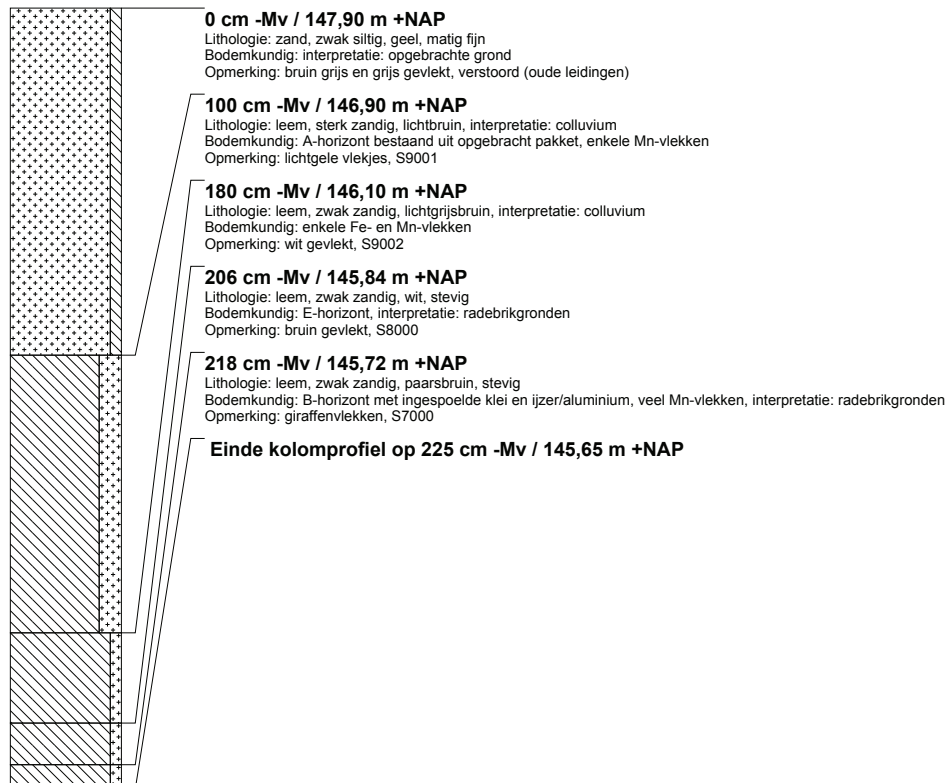
kolomprofiel: HEHEE2-242

beschrijver: MJ, datum: 6-5-2014, X: 199.068,96, Y: 323.407,90, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 147,90, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

kolomprofiel: HEHEE2-243

beschrijver: MJ, datum: 6-5-2014, X: 199.061,72, Y: 323.416,10, precisie locatie: 1 cm, coördinaatsysteem: Rijksdriehoeksmeting, hoogte: 147,90, precisie hoogte: 1 cm, referentievlak: Normaal Amsterdams Peil, methode hoogtebepaling: GPS, provincie: Limburg, gemeente: Landgraaf, plaatsnaam: Schaesberg, opdrachtgever: Gemeente Landgraaf, uitvoerder: RAAP Zuid

Bijlage 2: Sporenlijst

spoor	put	vlak	vorm	interpretatie	textuur	mediaan	kleur	gevekt	ijzer/mangaan	opmerking
6000	1	1	n.v.t.	BC-horizont	leem, sterk zandig	-	bruin	wit	enkele Fe-vlekken	-
7000	1	1	n.v.t.	Bts-horizont	leem, zwak zandig	-	paarsbruin	-	veel Mn-vlekken	-
7001	1	1	n.v.t.	Bt-horizont	leem, zwak zandig	-	bruin	-	enkele Fe-vlekken	beetje witte vlekken
8000	1	1	n.v.t.	E-horizont	leem, zwak zandig	-	lichtgrijswit	-	enkele Fe- & Mn-vlekken	lichtbruin gevlekt
9000	1	1	n.v.t.	Ap-horizont	leem, sterk zandig	-	donker(blauw)grijs	-	-	gereduceerd
9001	1	1	n.v.t.	colluvium	leem, sterk zandig	-	lichtbruin	-	enkele Mn-vlekken	lichtgele vlekjes
9002	1	1	n.v.t.	colluvium	leem, matig zandig	-	lichtbruin	-	veel Mn-vlekken	witte vlekjes
9999	1	1	ovaal	recente verstoring	leem, zwak zandig	-	donkergrijs	bruin	enkele Fe-vlekken	rand sloop/bouwwerken
10000	1	1	n.v.t.	ophogingslaag	zand, zwak siltig	matig fijn	geel	-	-	bouwzand